

Muzeum Polskich Formacji Granicznych

<https://www.muzeumsg.strazgraniczna.pl/muz/formacje-ochrony-granic/biografie/1918-1939/kadra/s-t/michal-smigielski/43337,Michal-Smigielski.html>
01.05.2025, 17:24

pkom. **Michał Śmigielski** – syn Marcina i Marii, urodzony 4 września 1892 r. w Kobylnikach (powiat szamotulski). Ukończył 4 klasy szkoły powszechnej w 1906 r., a w 1912 r. 3 klasy szkoły średniej w Gostyninie. Działał w Towarzystwie Młodzieży Katolickiej. 15 października 1912 r. wstąpił do armii niemieckiej, w której służył do 30 listopada 1918 r. W czasie I Wojny Światowej walczył na froncie zachodnim i rosyjskim w 2 kompanii ckm 168 pułku piechoty. Zwolnił się na własne życzenie.

Już w dniu 28 grudnia 1918 r. przyłączył się do walczących o oswobodzenie Poznania z rąk niemieckich. Brał udział w walkach powstańczych w samym Poznaniu i okolicach. Od 14 stycznia 1919 r. oficjalnie wstąpił do Wojska Polskiego, reprezentowanego na tym terenie przez wojska wielkopolskie. Później znalazł się w szeregach 55 pułku piechoty. W składzie tego pułku brał udział w walkach we Lwowie i Galicji Wschodniej. We wrześniu 1919 r., jako specjalista ckm, został skierowany do służby w 63 pułku piechoty. Z tym pułkiem uczestniczył w walkach na froncie bolszewickim. Był dowódcą kompanii ckm, a następnie kompanii strzeleckiej. Ostatnim stanowiskiem w 63 pp. było stanowisko dowódcy III batalionu, które Śmigielski piastował jeden rok. W trakcie wojny był dwa razy ranny, w tym raz ciężko. Dnia 19 maja 1919 r. został promowany na stopień podporucznika, natomiast dwa lata później został awansowany na stopień porucznika ze starszeństwem od dnia 1 czerwca 1919 r.

Dnia 30 września 1921 r., na własną prośbę, Michał Śmigielski został zwolniony z Wojska Polskiego. Podjął pracę w administracji celnej (od 01.10.1921 r. do 07.10.1922 r.) w charakterze pomocnika urzędnika celnego w Poznaniu. Następnie, od 08.10.1922 r., rozpoczął służbę w Straży Celnej w stopniu podkomisarza. Odbił przeszkolenie w Szkole Straży Celnej w Wieleniu nad Notecią. Był kierownikiem Komisariatu Straży Celnej Łobżenica od 01.01.1923 r. (Inspektorat SC Chodzież, Dyrekcja Cel w Poznaniu). Od 19.04.1926 r. przebywał na kursie wyszkolenia w Centralnej Szkole Straży Celnej w Górze Kalwarii. Uzyskany przez niego wynik z egzaminu kończącego szkolenie wyniósł 2,7 (przy czym 2 oznaczała ocenę dostateczną, a 3 dobrą). Podczas służby w Straży Celnej pkom. Michał Śmigielski został postrzelony w prawe udo. Do zdarzenia doszło 02.08.1927 r. w nocy, w lesie ok. 800 m. od granicy polsko-niemieckiej, na północ od miejscowości Witrogoszcz, gdy wylegitymował i próbował zatrzymać w celu rewizji mężczyznę znajdującego się w strefie nadgranicznej. Doszło do strzelaniny, a napastnikowi udało się uciec. Po tym incydencie M. Śmigielski przebywał na zwolnieniu lekarskim, a do pełnienia służby powrócił 17.09.1927 r.

W miejsce Straży Celnej została powołana 22 marca 1928 r. Straż Graniczna, w której kontynuował swoją służbę. W 1928 r. został przemianowany z podkomisarza Straży Celnej

na aspiranta Straży Granicznej. Dnia 01.06.1929 r. powołano go na 6-tygodniowe ćwiczenia wojskowe w macierzystym 63 p.p. Z dniem 19.03.1933 r. awansowany do stopnia podkomisarza SG. W październiku 1933 r. został przeniesiony z Pomorskiego Inspektoratu Okręgowego SG do Mazowieckiego Inspektoratu Okręgowego SG na stanowisko kwatermistrza Inspektoratu Granicznego SG Brodnica. Funkcję tą sprawował niecały rok, gdyż już w czerwcu 1934 r. przeniesiono go do Wielkopolskiego Inspektoratu Okręgowego SG na stanowisko kierownika Komisariatu SG Praszka, gdzie służył przez następne niecałe 5 lat. W okresie 14.09.1937 - 19.12.1937 r. przebywał w Centralnej Szkole Straży Granicznej w Rawie Ruskiej na kursie przeszkolenia kierowników komisariatów SG.

Z dniem 14.02.1939 r. pkom. Michał Śmigielski został przeniesiony w stan nieczynny, z którego wkrótce odwołano go i mianowano komendantem Komisariatu SG Czarnków (z dniem 04.04.1939 r.).

Uczestniczył w wojnie obronnej we wrześniu 1939 r. Dostał się do niewoli niemieckiej i przebywał w obozie jenieckim dla oficerów w Itzehoe. W październiku 1940 r., za przynależność do tajnej organizacji wojskowej na terenie obozu, został osadzony w więzieniu w Itzehoe, a następnie w więzieniach w Hamburgu i Lubece. Z więzienia w Lubece został zwolniony z końcem maja 1943 r.

Po wojnie pracował w Stacji Traktorów we Wrześni. Michał Śmigielski zmarł na zawał serca 07.10.1956 r. we Wrześni i został pochowany na tamtejszym cmentarzu komunalnym.

Od 1921 r. żonaty z Teodozją z domu Juchacz (1898 - 1980). Mieli syna Seweryna Michała, ur. 06 (lub 08).01.1930 r. (zm. w 1978 r.).

Ordery i odznaczenia:

Krzyż Srebrny Orderu Virtuti Militari (numer 2455, wybity na lewej stronie krzyża)

Medal Pamiątkowy za Wojnę 1918-1921

Odznaka Pamiątkowa Wojsk Wielkopolskich

Odznaka Pamiątkowa SG (1930 r.)

Medal Dziesięciolecia Odzyskanej Niepodległości (1930 r.)

Brązowy Medal za Długoletnią Służbę (1938 r.)

Źródła:

Centralne Archiwum Wojskowe: sygn. I.482.6-514.

Archiwum Straży Granicznej: *Akta Osobowe Michała Śmigielskiego* sygn. 196/4538; *rozkazy dzienne Komendy Straży Granicznej, Pomorskiego Inspektoratu Okręgowego SG, Wielkopolskiego Inspektoratu Okręgowego SG, Mazowieckiego Inspektoratu Okręgowego SG.*

Biogram Michała Śmigielskiego zamieszczony na stronie internetowej [Powstańcy Wielkopolscy](#)

Materiały udostępnione przez Pana Remigiusza Maćkowiaka.

Opracowali: **Grzegorz Cwyl** (na podstawie kwestionariusza znajdującego się w Centralnym Archiwum Wojskowym w teczce I.482.6-514) oraz **Katarzyna Promińska** (na podstawie dokumentacji przechowywanej w Archiwum Straży Granicznej z siedzibą w Szczecinie oraz materiałów udostępnionych przez Pana **Remigiusza Maćkowiaka**).

 Pokaż opis pliku	 Pokaż opis pliku	 Pokaż opis pliku
 Pokaż opis pliku	 Pokaż opis pliku	 Pokaż opis pliku
 Pokaż opis pliku	 Pokaż opis pliku	 Pokaż opis pliku
 Pokaż opis pliku	 Pokaż opis pliku	 Pokaż opis pliku
 Pokaż opis pliku	 Pokaż opis pliku	